

**Program rozwoju integracji
i aktywizacji społecznej
w gminie Ostaszewo
na lata 2012–2015**

Ostaszewo 2012

Struktura dokumentu

Wstęp

Rozdział 1. Charakterystyka projektu

- 1.1 Realizatorzy projektu „Decydujmy razem”
- 1.2 Powołanie Zespołu partycypacyjnego
- 1.3 Etapy tworzenia programu

Rozdział 2. Diagnoza problemów i potrzeb społeczności gminy Ostaszewo

- 2.1 Badanie potrzeb mieszkańców
- 2.2 Zasoby gminy

Rozdział 3. Zadania „Programu rozwoju integracji i aktywizacji społecznej w gminie Ostaszewo”

- 3.1 Definicja celów Programu
- 3.2 Zadania Programu

Rozdział 4. System monitoringu i ewaluacji

„Program rozwoju integracji i aktywizacji społecznej w gminie Ostaszewo na lata 2012–2015” został opracowany w ramach projektu **„Decydujemy razem. Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych”**.

Jest to pilotażowy projekt budowania i testowania mechanizmów partycypacji, obejmujący 108 gmin i powiatów na terenie całej Polski.

Głównym jego zadaniem jest wypracowanie i przetestowanie skutecznych mechanizmów współpracy administracji publicznej ze społecznością lokalną przy tworzeniu i wdrażaniu wybranych lokalnych polityk publicznych.

Projekt „Decydujemy razem” w ramach Priorytetu V. Dobre rządzenie, Działanie 5.3 Wsparcie na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, realizowany jest przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej, której partneruje Stowarzyszenie Centrum Aktywności Lokalnej, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska, Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych oraz Fundacja Fundusz Współpracy.

Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Skarbu Państwa.

Rozdział 1. Charakterystyka projektu

1.1. Realizatorzy projektu „Decydujmy razem”

Zadaniem Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w projekcie „Decydujmy razem” jest stworzenie w 60 gminach i powiatach na terenie całego kraju ośrodków aktywnego udziału jej mieszkańców w życiu społecznym, które wypracują model rozwiązywania problemów lokalnym w jednym z czterech obszarów wybranej polityki:

- 1 zatrudnienia,
- 2 integracji społecznej,
- 3 przedsiębiorczości,
- 4 zrównoważonego rozwoju.

Pilotaż wdrożenia projektu realizowany jest przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej w okresach dwuletnich w dwóch turach. Pierwsza tura, 31 samorządów, rozpoczęła pilotaż w roku 2011. Natomiast druga tura 29 samorządów, w której my bierzemy udział, rozpoczęła działania w 2012.

W każdym województwie do projektu zaproszono 3-4 chętne samorzady, które wybrano w procesie rekrutacji.

Każdy z zaproszonych samorządów podpisał z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej umowę obligującą beneficjenta do:

- 1 powołania zespołu ds. partycypacyjnego modelu tworzenia polityk publicznych,
- 2 wypracowania przy udziale w/w zespołu dokumentu programowego z zakresu wybranej przez siebie polityki publicznej,
- 3 wdrożenie wypracowanego dokumentu.

Nad przeprowadzeniem procesu partycypacyjnego w gminie czuwał animator projektu, do którego zadań między innymi należało:

- 1 rekrutacja społeczności lokalnej do zespołu partycypacyjnego,
- 2 zbudowanie zespołu partycypacyjnego,
- 3 prowadzenie 5 głównych spotkań zespołu,
- 4 wyznaczanie zadań członkom zespołu w tym tworzenie grup roboczych,

- 5 współpraca z koordynatorem gminnym, koordynatorem regionalnym oraz doradcą FRDL,
- 6 pobudzanie do aktywności członków zespołu partycypacyjnego, dbanie o frekwencję na spotkaniach,
- 7 przygotowanie konsultacji społecznych wypracowanego dokumentu.

Nad całością działań pilotażowych czuwał koordynator gminny – przedstawiciel władz samorządowych.

Główne zadania koordynatora to:

- 1 zapewnienie udziału odpowiednich osób do prac w zespole partycypacyjnego modelu tworzenia polityk publicznych,
- 2 podejmowanie kluczowych decyzji,
- 3 nadzór nad postępem prac zespołu partycypacyjnego (przygotowywanie dokumentu).

Proces wdrażania wybranej polityki przebiegał przy udziale i z dużą pomocą doradcy z ramienia Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, który brał udział w zaplanowanych w projekcie 5 spotkaniach zespołu do spraw partycypacyjnego modelu tworzenia polityk publicznych.

Gmina Ostaszewo do projektu „Decydujmy razem. Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych” przystąpiła w październiku 2011 roku.

Jako obszar działania wybrano „integrację społeczną”, w ramach której podjęto się trudu wypracowania dokumentu zawierającego zestaw niezbędnych do wprowadzenia działań mobilizujących mieszkańców gminy do pracy na rzecz lokalnego środowiska.

1.2. Powołanie Zespołu partycypacyjnego

Zespół Partycypacyjny został wyłoniony z pośród gości zaproszonych przez władze gminy Ostaszewo, na odbyte w dniu 14 marca 2012 roku, spotkanie inauguracyjne projektu. W jego skład weszli radni, sołtysi, pracownicy jednostek organizacyjnych, przedstawiciele lokalnej społeczności oraz osoby pozyskane do współpracy przy realizacji projektu przez samych członków Zespołu.

Zadaniem Zespołu Partycypacyjnego było przeprowadzenie pięciu spotkań roboczych służących wspólnemu wypracowaniu dokumentu programowego z zakresu polityki publicznej integracji i aktywizacji społecznej.

Podczas pierwszego spotkania, animator wspólnie z koordynatorem gminnym oraz doradcą projektu z ramienia FRDL przedstawili cele i założenia programu „Decydujmy razem. Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych”. Na spotkaniu tym omówiono także zadania stojące przed przyszłym Zespołem.

Po przyjęciu kierunków działań Zespół przystąpił do pracy.

Pierwsze trzy spotkania służyły:

- 1 ustaleniu obszarów tematycznych do zagospodarowania,
- 2 ustaleniu możliwości wykorzystania zasobów gminy w budowie dokumentu programowego,
- 3 stworzeniu zarysu „Programu rozwoju integracji i aktywizacji społecznej w gminie Ostaszewo”.

Na czwartym spotkaniu omawiano zaproponowany przez animatora, projekt dokumentu programowego.

1.3. Etapy tworzenia programu

Etapy tworzenia programu określono w umowie o współpracy w zakresie przeprowadzenia pilotażu wdrażania mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityki publicznej w Gminie Ostaszewo zawartej dnia 9 listopada 2011 roku pomiędzy Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej z siedzibą w Warszawie, a Gminą Ostaszewo.

Harmonogram prac objętych pilotażem w ramach umowy obejmował:

- 1) luty 2012 – rekrutacja członków Zespołu partycypacyjnego,
- 2) marzec 2012 – powołanie Zespołu partycypacyjnego,
- 3) marzec – czerwiec 2012 – zorganizowanie trzech spotkań Zespołu partycypacyjnego:
 - 1 obszary tematyczne do zagospodarowania,
 - 2 wykorzystanie zasobów gminy w budowie dokumentu programowego,
 - 3 zarys „Programu rozwoju integracji i aktywizacji społecznej w gminie Ostaszewo”,
- 4) sierpień 2012 – przeprowadzenie czwartego spotkania zespołu partycypacyjnego:
 - 1 budowa „*Programu rozwoju integracji i aktywizacji społecznej w gminie Ostaszewo*”,
- 5) wrzesień 2012 – przeprowadzenie konsultacji społecznych dot. „*Programu rozwoju integracji i aktywizacji społecznej w gminie Ostaszewo*”,
- 6) październik 2012 – zorganizowanie piątego spotkania Zespołu partycypacyjnego (zapoznanie się z uwagami wynikającymi z przeprowadzonych konsultacji, opracowanie końcowej wersji „*Programu rozwoju integracji i aktywizacji społecznej w gminie Ostaszewo*”),
- 7) przedstawienie do końca 2012 r. Radzie Gminy Ostaszewo wypracowanego przez Zespół partycypacyjny projektu „*Programu rozwoju integracji i aktywizacji społecznej w gminie Ostaszewo*” (w formie projektu uchwały).

Rozdział 2. Diagnoza problemów i potrzeb społeczności gminy Ostaszewo

2.1. Badanie potrzeb mieszkańców

Na terenie gminy Ostaszewo odbywa się wiele okolicznościowych oraz cyklicznych imprez kulturalnych, sportowych i rozrywkowych, organizowanych zarówno przez Gminny Dom Kultury i Sportu jak i Zespół Szkół, Gminne Ochotnicze Straże Pożarne, poszczególne sołectwa czy organizacje pozarządowe.

Analiza niskiej frekwencji mieszkańców gminy na tych wydarzeniach doprowadziła członków Zespołu partycypacyjnego do wniosku, iż spowodowana jest ona niewłaściwą formą przekazu informacji o imprezie skierowaną do społeczeństwa.

Na potrzeby diagnozy tego problemu stworzono kwestionariusz badawczy, zawierający następujące pytania:

1. Czy wiedział/a Pan/Pani o różnego rodzaju wydarzeniach (sportowych, kulturalnych, rozrywkowych), które odbyły się w naszej gminie w ciągu ostatniego roku?

(proszę zakreślić właściwą dla Pana/Pani odpowiedź)

TAK NIE

3. Jeśli zakreślił/a Pan/Pani w pytaniu nr 1 odpowiedź TAK to proszę wymienić jakie? (np. najciekawsze):

a)

b)

c)

d)

5. Czy brała Pan/Pani udział w wydarzeniach, o których mowa w pytaniu nr 1 (proszę zakreślić właściwą dla Pana/Pani odpowiedź)

TAK NIE

7. Jeśli zakreślił/a Pan/Pani w pytaniu nr 3 odpowiedź NIE to proszę zakreślić powód:
(proszę zakreślić jedną lub więcej właściwych dla Pana/Pani odpowiedzi)

- a) nie miałem/am, żadnej informacji na ten temat,
- b) wiedziałem/am o wydarzeniu, ale wydało mi się ono mało atrakcyjne
- c) wiedziałem/am o wydarzeniu, ale odbywało się ono w nieodpowiednim dla mnie terminie lub o niewłaściwym dla mnie czasie
- d) uważam, że informacja o wydarzeniu była niejasna, mało zachęcająca, nieczytelna lub podano za mało informacji o walorach danego wydarzenia
- e) inne?

(proszę podać jakie?)

.....
.....
.....

8. Jakich imprez, wydarzeń zdaniem Pana/Pani jest w naszej gminie za mało?

.....
.....
.....

9. Jakiego rodzaju imprezy czy wydarzenia interesują Pana/ Panią najbardziej:

(proszę zakreślić jedną lub więcej właściwych dla Pana/Pani odpowiedzi)

- a) Kulturalne

- b) Sportowe
- c) Rozrywkowe
- d) Inne?

(proszę podać jakie?)

.....

.....

.....

11. Jakiej formy informacji Pan/Pani oczekuje, aby Pana/ Pani zdaniem zachęcić Pana/Panią do udziału w takim wydarzeniu?

(np. Internet: Facebook, strona WWW naszej gminy, lokalna prasa, radio czy telewizja, plakaty, ulotki itp.?)

.....

.....

.....

12. Gdyby Pan/ Pani piastował/a funkcję Wójta naszej gminy to jaką formę zachęty wybrałby/łaby Pan/Pani dla mieszkańców gminy do udziału w różnego rodzaju wydarzeniach organizowanych w gminie ?

.....

.....

.....

15. Proszę podać płeć:

(proszę zakreślić)

M

K

17. Proszę podać wykształcenie:

(proszę zakreślić)

PODSTAWOWE

ŚREDNIE

WYŻSZE

19. Proszę podać wiek:

(proszę zakreślić)

Poniżej	20	20 – 25	26 – 35	36 – 45	46 – 55
		56 – 65	powyżej 65		

Dla zebrania materiału badawczego, ankieterzy odpowiedzi na powyższe pytania zbierali w czerwcu 2012 roku metodą wywiadu przeprowadzanego z mieszkańcami Gminy przy okazji organizowanych imprez lokalnych lub poprzez bezpośrednie rozmowy w miejscach ich zamieszkania.

Kwestionariusz został zamieszczony także na stronie internetowej Urzędu Gminy Ostaszewo, gdzie również zbierano ankiety.

W badaniu tym, mającym charakter częściowego, wzięło udział 211 respondentów.

Panie, w przeciwieństwie do panów, wykazywały większą chęć podzielenia się swoimi spostrzeżeniami i propozycjami w badanym obszarze.

Diagnoza materiału wykazała duże braki w sferze aktywności społecznej, słabą więź między mieszkańcami, ich małą identyfikację z lokalnymi sprawami oraz brak ciekawej oferty rozrywkowo - sportowej skierowanej do mieszkańców.

Na podstawie analizy zebranego materiału źródłowego Zespół partycypacyjny doszedł do wniosku, iż obszarem działania naszej polityki winna być integracja i aktywizacja społeczna w gminie Ostaszewo, a jej efektem końcowym, wypracowany na podstawie diagnozy, dokument zawierający propozycje działań służące rozwojowi lokalnych inicjatyw oraz upowszechnianiu dobrych praktyk.

2.2. Zasoby gminy

Aby atrakcyjnie spędzić wolny czas gmina Ostaszewo ma do zaoferowania następujące ciekawe miejsca oraz obiekty, w których warto się zatrzymać i skorzystać z ich oferty programowej:

Sołectwo	Obiekt/miejsce	Propozycje
Gniazdowo	-2 świetlica wiejska	-3 w tym oferta; Kółka Rolniczego – Koła Gospodyń Wiejskich w Gniazdowie
Jeziernik	-4 kościół z drewnianą wieżą -5 świetlica wiejska	-6 zajęcia świetlicowe
Nowa Cerkiew	-7 świetlica wiejska -8 plac zabaw dla dzieci	-9 zajęcia świetlicowe
Nowa Kościelnica	-10 zespół XVIII i XIX w. domów mieszkalnych -11 ruiny kościoła -12 świetlica wiejska -13 boisko wielofunkcyjne -14 kort tenisowy	-15 w tym oferta; Stowarzyszenia „Nowa Góra” w Nowej Kościelnicy
Ostaszewo	-16 ruiny gotyckiego kościoła z XIV w. -17 neogotycki kościół poewangelicki z XIX w. (obecnie katolicki) -18 Gminny Dom Kultury i Sportu -19 Biblioteka Publiczna	-24

	<p>-20 hala sportowa</p> <p>-21 boisko sportowe</p> <p>-22 park z boiskiem do piłki siatkowej i częścią lekkoatletyczną</p> <p>-23 remiza Ochotniczej Straży Pożarnej</p>	
Palczewo	<p>-25 drewniany kościół z 1712 r.</p> <p>-26 holenderski wiatrak z XVIII w.</p> <p>-27 świetlica wiejska</p>	<p>-28 w tym oferta Stowarzyszenia „Palczewo Serce Żuław” w Palczewie</p>
Piaskowiec	<p>-29 budynek przedwojennej obsługi przeprawy przez Wisłę</p>	<p>-30 w tym oferta; Stowarzyszenia Przyjaciół Gminy Ostaszewo „Nowa Gmina” w Ostaszewie</p>

Rozdział 3. Zadania „Programu rozwoju integracji i aktywizacji społecznej w gminie Ostaszewo

3.1. Diagnoza problemów

Analiza zebranego materiału z przeprowadzonej ankiety pozwoliła Zespołowi partycypacyjnemu na określenie problemów głównych oraz zdiagnozowanie ich przyczyn. Następnie dokonano wyboru problemów, których rozwiązanie będzie celami Programu.

Jako główny obszar problemowy zdefiniowano:

I. MAŁA FREKWENCJA NA ORGANIZOWANYCH IMPREZACH

1 Przyczyny:

- 1 brak wzajemnego współdziałania organizacji i instytucji
- 2 brak wewnętrznej komunikacji i informacji
- 3 brak wspólnych spotkań
- 4 niechęć mieszkańców do organizacji i angażowania się
- 5 niewłaściwa informacja
- 6 mało atrakcyjna graficznie
- 7 zły wybór miejsc rozmieszczania plakatów
- 8 Brak połączeń komunikacyjnych pomiędzy miejscowościami

2 Skutki

- 1 Zniechęcenie i wypalenie organizatorów i osób aktywnych społecznie
- 2 Brak integracji społecznej
- 3 Niezadowolenie społeczne
- 4 Brak efektów włożonej pracy

II. MAŁA ILOŚĆ IMPREZ ROZRYWKOWO-SPORTOWYCH

3 Przyczyny

- 1 Brak współdziałania poszczególnych sołectw
- 2 Niska aktywność mieszkańców
- 3 Brak możliwości wymiany doświadczeń pomiędzy poszczególnymi organizacjami
- 4 Brak skutecznej zachęty ze strony władz lokalnych – każda impreza powinna być zauważona i doceniona

4 Skutki

- 1 rozwarstwienie społeczne
- 2 spadek aktywności
- 3 zanik integracji
- 4 patologie

Kryterium wyboru problemów stanowiły realne możliwości stworzenia programu przeciwdziałającego postępującej bierności społecznej.

Po zdefiniowaniu problemów jako cel główny, którego rozwiązanie będzie zadaniem Programu Zespół partycypacyjny określił;

Sformułowane cele są wynikiem procesu identyfikacji problemów oraz opartej na kryteriach decyzji, rozwiązanie których z nich będzie celem programu rozwoju integracji i aktywizacji społecznej.

3.2. Określenie celów i zadań programu

Cel I

ZWIEKSZENIE LICZBY UCZESTNIKÓW ORGANIZOWANYCH IMPREZ

Cel został sformułowany w odpowiedzi na brak wzajemnego współdziałania organizacji i instytucji, niechęci mieszkańców do podejmowania trudu angażowania się w działalność na rzecz środowiska lokalnego oraz niewłaściwego przekazu o tworzonych inicjatywach.

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ:

- 1) zwiększenie liczby uczestników organizowanych imprez,
- 2) zwiększenie współdziałania organizacji i instytucji,
- 3) pobudzenie do aktywności rad sołeckich,
- 4) zwiększenie przepływu informacji,
- 5) organizowanie spotkań liderów lokalnych – dla wymiany doświadczeń pomiędzy ośrodkami działań,
- 6) utworzenie gminnego forum organizacji pozarządowych,
- 7) organizowanie współzawodnictwa pomiędzy ośrodkami działań,
- 8) organizowanie cyklicznych spotkań z władzami gminy.

WSKAŹNIKI REALIZACJI:

- 1) zorganizowanie wspólnego spotkania organizacji pozarządowych i instytucji w celu stworzenia sposobu wzajemnej wymiany informacji,
- 2) poszerzenie form komunikacji z mieszkańcami – ogłoszenia w Internecie, na stronach Urzędu Gminy,
- 3) zaangażowanie rad sołecki do promocji organizowanych imprez,
- 4) nawiązanie współpracy z innymi organizacjami z terenu powiatu.

Cel II

ZWIEKSZENIE ILOŚCI IMPREZ ROZRYWKOWO-SPORTOWYCH

Cel został sformułowany w odpowiedzi na postępującą bierność mieszkań-ców, ich niską aktywność w pracach na rzecz lokalnego środowiska oraz brak pomysłu na spędzenie wolnego czasu.

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ:

- 1) zachęcanie mieszkańców do działania w ramach organizacji pozarządowych,
- 2) zachęcanie organizacji pozarządowych do uczestniczenia w organizowanych przez samorząd lokalny konkursach,
- 3) promowanie istniejących organizacji,
- 4) włączenie mieszkańców w cykl przygotowań imprez lokalnych, modelowanie miejsca przedsięwzięcia,
- 5) wspieranie różnego rodzaju form samoorganizacji mieszkańców w przygoto-wywaniu przedsięwzięć lokalnych,
- 6) wspieranie działań zacieśniających więzi międzypokoleniowe wśród mieszkańców,
- 7) organizacja promocji lokalnych przedsięwzięć.

WSKAŹNIKI REALIZACJI:

- 2) wypracowanie i wdrożenie mechanizmów promocji organizowanych przedsięwzięć,
- 3) poszerzenie zakresu oferowanych przedsięwzięć przez organizacje pozarządowe,
- 4) przeprowadzenie konsultacji dotyczących oferowanego zakresu i jakości lokalnych przedsięwzięć.

Rozdział 4. System monitoringu i ewaluacji

Realizacja zadań, zasygnalizowanych i ujętych w „Programie rozwoju integracji i aktywizacji społecznej w gminie Ostaszewo na lata 2012–2015”, przebiegać będzie zgodnie z opracowanym wspólnie przez zainteresowane jednostki szczegółowym planem długofalowego działania.

Osiągnięcie założonych celów uzależnione będzie jednak od przygotowania spójnego i precyzyjnego systemu jego wdrożenia.

Nad ewentualnym wprowadzeniem działań korygujących przy wprowadzaniu w życie „Programu” czuwać będą statutowe organy gminy Ostaszewo.

Informacje o jakości i stopniu realizacji założonych celów programu, otrzymywane od organizatorów oraz uczestników imprez i przedsięwzięć lokalnych, zbierane będą przez odpowiednich pracowników Urzędu Gminy Ostaszewo.

Zgromadzone informacje, w wybranej formie, prezentowane będą na sesji Rady Gminy Ostaszewo przez koordynatora gminnego.